

Vývoj (evoluce) / Evoluce (vývoj)

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2007](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2007](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 13. 2. 2007
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 13. 2. 2007

Vývoj (evoluce) / Evoluce (vývoj)

Vývoj organismů nepochybně probíhal tak, že složitější, komplikovanější se „vyvinulo“ z jednoduššího, primitivnějšího. To však vůbec neznamená, že můžeme stejně postupovat i ve své objasnění, ve svých interpretacích; tam naopak platí, že jednoduché musíme vysvětlovat ze složitějšího, nebo lépe a přesněji, že nižší musíme chápat na základě porozumění příslušnému vyššímu. Vlastní problém totiž spočívá v tom, že my de facto nejsme s to do všech nuancí a do hloubky poznat právě to nižší a nejnižší, že jsme nejen nakloněni, ale nejčastěji přímo nuceni to „nižší“ zjednodušovat. A pak ovšem není žádného divu, že z toho nikoli nutně jednoduchého, nýbrž právě námi zjednodušeného nejsme schopni to složitější a „vyšší“ vyložit a objasnit. Je to vlastně jen od jisté doby krajně bezdůvodný předpoklad, když máme třeba za to, že nám anorganická chemie spolu s fyzikální chemií dostatečně objasňují vzájemné chování atomů různých prvků. Najednou se ukáže, že některé atomy se mohou za určitých okolností začít chovat nesmírně komplikovaně, těžko předvídatelně, a my najednou musíme založit vedle anorganické chemie chemii organickou (zdálo se to kdysi být něčím tak nepochopitelným, že se chemici neváhali chopit jakési dlouho nedržitelné hypostaze jakési „živé síly“, bez níž by ta nepřehledná a jakoby nepředvídatelná rozmanitost organických sloučenin nikdy nemohla vzniknout. Pak se ukázalo, že to laboratorně všechno můžeme docela slušně zvládnout, pokud jde o samy různé sloučeniny, ale potíž se jen posunula k jiné metě: co zatím nedokážeme „uměle“ sestavit a vyrobit, to jsou živé bytosti (organismy). Ovšem situace se nesmírně komplikuje, když si uvědomíme, že už sama velkovýroba některých (pro nás důležitých) organických sloučenin vůbec nemůže sloužit k vysvětlení, jak mohou být – ostatně jen některé – organické sloučeniny vytvořeny v přírodě bez nás, bez asistence člověka (tedy něčeho „vyššího“ a „složitějšího“). Nelze mít pochybností o tom, že v přírodě k něčemu podobnému dochází jinak, takže také naše vysvětlení musí být přinejmenším po některých stránkách odlišné. A až se někdy zdaří vytvořit uměle nějakou sebe jednodušší živou bytost, bude to zase člověk, kterému se to podaří, a nebude to nikdy dostatečným objasněním toho, jak živé bytosti vznikly „vývojem“, tj. bez zásahu (intervence nebo nějaké asistence) něčeho „vyššího“.

(Písek, 070213-1.)